

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtlet in veča s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hoče sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Udje „Kato. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5. — Rokopisni se ne vračajo. — Upravištvu: Koroška cesta štev. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petlitvrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

Za naše viničarje.

Ze ko se je ustanovila Slovenska kmečka zveza, smo povdarjali, da Kmečka zveza ni zveza samo kmetov, ampak zveza vsega kmečkega prebivalstva. In za to smo vabili k pristopu h Kmečki zvezi kmete, obrtnike, trgovce, hlapce, viničarje itd. in sploh vse prijatelje kmečkega stanu. Nasprotniki naši so hujskali nekatere stanove med kmeti proti nam, češ, vas nočejo imeti med seboj, vi ste izkljudeni. No, sedaj ni treba verjeti več samo našim besedam, ampak tudi dejstva kažejo, da se delovanje Kmečke zveze razteza na vse različne stanovske panoge kmečkega prebivalstva.

Katera politična organizacija se je dosedaj brigala za slovenskega viničarja? Prvaki našega ljudstva sploh niso poznali, zato se je tudi ljudstvo brez kakega slovesa obrnilo od njih. Liberalci se računijo sploh samo kot zastopniki bolj nobel-ljudi, na široke sloje ljudstva se milostno ozrejo le ob času volitev. Tudi socialdemokracija ne mara skrbeti za delavce med kmetom, tukaj je za njo premalo denarnega dobička, ona se drži le fabriških delavcev, ki od svojega zaslužka lahko tedaj za tednom napolnjujejo lačne žepce socialdemokratskih voditeljev.

Mlada politična organizacija Slovenske kmečke zveze pa misli z isto skrbjo tudi za delavce med kmetom, kakor za kmeta samega. Osobito ji je pri srcu slovenski viničarski stan. Saj se tudi iz tega stanu rekrutira kmečki naraščaj, priden in marljiv viničar, ki je imel srečo, priti v ugodne službene razmere, si nakupi posestvo in prestopi s tem iz delavskega v posestniški stan. In ne glede na to, še je Slovenska kmečka zveza primorana tudi iz drugih vzrokov skrbeti v polni meri za viničarski stan. Naša organizacija sloni na krščanskem temelju, in po krščanskih naukih smo si vsi enaki, vsi bratje, vsi enako vredni, četudi ločeni v različne stanove. Viničar je naš brat, važen ud človeške družbe, ki posvečuje svoje sile v občni blagor.

Starostno zavarovanje je na dnevnem redu v Avstriji. Sveta dolžnost vsake prave ljudske politične stranke je, da na to važno vprašanje pripravi vse stanove, in z ozirom na slovenske razmere, tudi viničarski stan. Socialdemokratje nočejo kmečkoga delavstva pritegniti v zavarovanje. Liberalci v svoji oholosti se na viničarski stan sploh ne ozrejo. Celo drugače Slovenska kmečka zveza. Iz njenih vrst je prišel klic: Skrbimo tudi za naše viničarje

in jih pripravljamo na važno vprašanje starostnega zavarovanja.

A ni ostalo samo pri klicu. Klicu je sledilo delovanje. Ze zadnje nedelje dne 14. junija je bil v Mariboru prvi viničarski shod, na katerem so se razpravljale važne stanovske zadeve. Prvega bodo sledili še drugi.

Slovenski viničarji! Niste nas vabili med se, a prišli smo sami iz lastnega nagiba in iz srca radi med vas. Iz tega razvidite, da visoko cenimo vaš stan in da resnično hočemo skrbeti za njega koristi. Zato pa vas vabimo: Oklenite se tudi vi z vsem srecem Slovenske kmečke zveze, ki je in naj bo tudi vaša organizacija! Delajmo skupno, delajmo vstrajno in zmaga mora biti naša. Zivet slovenski viničarji v taboru Slovenske kmečke zveze!

Važna razsodba glede učnega jezika na ljudskih šolah.

V Jarenini so predlagali nemškutarji v krajnem šolskem svetu, da se uvede v 5. razredu nemški učni jezik. Okrajni šolski svet v Mariboru je tudi sklenil, da se uvede nemščina v ta razred. Občina se je pritožila, deželni šolski svet je pritožbo zavrnil, naučno ministrstvo ravno tako, nazadnje je upravno sodišče v razsodbi z dne 16. maja 1908, štev. 59903 ex 1907, razveljavilo ta sklep z utemeljevanjem, da sme biti na javnih ljudskih šolah samo eden jezik, kot učni jezik in to tudi na meščanskih; drugi deželni jezik sme biti le učni predmet.

Ta odlok je za nas jako važen, ker je mogočno orožje nasproti poskusom, ki so ponekod že tudi dosegli svoj namen, posebno s podporami nemškega šulterajna ponemčiti višje razrede ljudskih šol. Vse take šole, ki imajo v zadnjih razredih le nemški ali deloma nemški učni jezik, so nepostavno osnovane. Opozorjamo povsod po Spodnjem Štajerskem, kjer so nam vlepli v šole Slovincem neprijazni krajni in okrajni šolski svet nemški učni jezik, da se pritožijo posamezniki najprvo pri okrajnih šolskih svetih in zahtevajo slovenski učni jezik, nemški jezik pa tam, kjer je potrebno, le kot učni predmet. Če ne ugodijo okrajni šolski svet taki zahtevi, se pritoži na deželni šolski svet in, če to ne pomaga, pa na ministrstvo.

Ce hoče kdo imeti pojasnila v tej važni šolski zadevi, naj se oglasi pri g. dr. Pipušu, odvetniku

v Mariboru, ki je pripravljen brezplačno oskrbeti vse rekurze in izvojevati pravice za šolstvo, kakor je to dosegel za obmejno občino Jareninsko.

Politični ogled.

— Državni zbot ima vsak dan deseturno sejo, v kateri se nadaljuje razprava o proračunu. Krščansko-socialni govorniki se izražajo jako nepovoljno o naučnem ministru, ki mirno gleda štrajk liberalnih dijakov na vseučiliščih. Ker so vsled štrajka ustavljena predavanja, trpijo pod tem tudi dijaki, ki bi se radi učili. Naši slovenski liberalni dijaki so se tudi izrekli za štrajk in nočejo poslušati predavanj. Slovenski stariši, ki imajo liberalne dijake, pa morajo to lenobo z denarjem podpirati.

— Slovenska akademična mladina. Kakor med kmečkimi mladeniči, tako tudi med akademično (ne visokih šolah) mladino, nastajo vedno nove krščanske organizacije. Sedaj prihaja veselo poročilo, da so se združila vsa slovenska katoliška akademična društva v trdno zvezo med seboj. Prednjačili sta naši slovenski društvi Zarja v Gradcu in Danica na Dunaju. Za slovenske stariše omenjamo, da stojta samo imenovani društvi na katoliški podlagi, da se v vseh drugih družtvih družijo mladeniči liberalnega in brezverskega naziranja.

— Belgijska kmečka zveza. Belgijska kmečka zveza je imela te dni v Lovanju svoj občni zbor, ki sta se ga udeležila tudi belgijski ministrski predsednik in železniški minister. Število članov se je pomnožilo v zadnjih štirih letih za 17.137 članov. Zveza prodaja kmečke potrebšćine članom za znižane cene. Prodali so umetnih gnojil 60.285.185 kg za 7.017.122 frankov; prodajajo se tudi kmetijski stroji. Osrednja kreditna blagajna razpolaga s 6% milijona franki. Oddelek za zavarovanje proti požarom je izdal 1279 novih polic, na premijah se je vplačalo 7757 frankov. Napreduje tudi zavarovanje živine in delavsko zavarovanje z ozirom na nezgode. Shod je vodil glavni tajnik, kanonik Lugtgaerens, ki ima največ zaslug na uspehih.

Mala politična naznanila.

Dne 11. junija: V Zagrebu se govori, da utegne v kratkem biti sklican hrvatski sabor. — Na češki tehniko so se zopet začela predavanja. Češki dijaki so pač pametnejši ko naši liberalni.

Podlistek.

Zgodovina Jarenine v Slov. gor. in zajedno kmetskega stanù na Spodnjem Štajerskem.

Gabriel Majcen.

(Dalje.)

Surovost gospode pa je nehote žalostno vplivala na podložnike in zato je tudi priprosto ljudstvo zlasti v 14. in 15. stoletju se zelo pogreznilo v surovost. V Jarenini je bilo za kmeta nekaj bolje; sreča, da je bil podložni duhovni oblasti.

Imamo pa še omeniti druge dogodke v tej dobi. L. 1396 se začnejo turški navali na Štajersko in do konca te dobe so bili mohamedovski divjaki 14krat v naši dežel. Ropaje, požigaje in pustoše so povzročili neizmerno škode, odgnali dol v Turčijo brezštevila najčvrstejših ljudij (samo pri 1. napadu 16.000) in tudi Jarenina je zelo trpela, dasi Turki v tej dobi niso prišli v ta kraj. Da bi se to nasilstvo z uspehom odbijalo, določil se je brambni red, ki pa je kmetom nalagal huda bremena; sami so morali opravljati vojaško službo, po 20 jih pa se prevzeta skrb za voz s 4 konji in raznim orožjem; poleg tega je deželni vladar zahteval poseben turški davek.

K temu so se na Štajerskem v tej dobi ponavljali hudi potresi (potres 1348 je bil tako strahovit, da je razrušil mnogo gradov, cerkev in vasi ter pokončal ogromno ljudi), opetno so grozili roji

velikih kobilic, ki so bile prišle z jutrovega, uničile vse, kar je bilo zelenega na zemlji, nastale so vsled tega lakote, vrhutega pa je, v naših krajih posebno hudo 1348—51, razsajala najstrašnejša bolezen, kuga ali črna smrt, kakor so ji pravili, ker so ljudje kar požneli in umrli v par trenutkih.

Bili so to hudi časi, najhujši za kmeta. Da bi Bog odvrnil te nadloge, je ljudstvo jelo hoditi na daljna božja pota, tako n. pr. v Cahe, Kolmarajn, v Trevir na Nemškem, najbolje pa v Rim (Rom, od tega izraz „romati“).

Pri jareninski cerkvi so se v tej dobi vršile temeljite zidavne izpremembe, o katerih pa zdaj ne bom govoril, ker bom pozneje poskusil podati skupno zgodovino cerkve. Tudi jareninska župnija je v tem času (okoli 1400) dobila drugo podobo; bil je odločen Sv. Lenart s Sv. Jurijem, Sv. Trojico in Sv. Ano. Ohi 1479—81 so po gornjih Slov. goricah in tudi po Jarenini ropali Madžari, ter tudi hudo poškodili dvor.

1434 se v admontskem urbariju prvič imenuje Vajgen in sicer v obliki „Aygen“, s katero besedo so se takrat zaznamovala posestva, ki so bila lastnina, ne pa vzeta v najem. Beseda „Aygen“ je nemška in se danes piše „Eigen“. Da se tolmači nastanek oblike „Vajgen“, naj se primerja „vusta“ = usta, „vuho“ = uho, „vogel“ = ogel i. dr. Gotovo pa tudi zveza samostalnika „Ajgen“ s predlogom „v“, s katerim je onega bilo v govoru slišati najpogosteje, n. pr.: Jutri kosimo v Ajgnu, doma sem v Ajgnu, grem v Ajgen, ni ostala brez vpliva.

VIII. Od 1493 do 1648.

Nastopihi so drugi časi; odkrila se je 1492 Amerika in z njo odprl bogat svet, sledile so mno-

ge iznajdbe (knjigotiskarstvo, smodnik, žepne ure i. dr.). Časi so se predrugačili, a niso postali boljši; z ameriškim zlatom je prišlo v Evropo mnogo gorja, s smodnikom so se morili ljudje in razdirale hiše in cerkve, s knjigami se je duševni strup trosil le laglje in žepne ure niso povzročile, da je človek čas uporabljaj vestneje.

V duhu nove dobe je tudi nemški cesar, Habsburčan Maksimilijan, preustrojil vladò avstrijskih dežel; ustvaril je za nje tri skupne najvišje oblasti: za politično upravo, za finance in za justico, v kjo je začel vpeljovati rimsko pravo.

Toda obrnimo se k bližnjim razmeram! Turki so svoje ropne navale pogosto ponavljali; zato je turški davek postal večji, nazadnje neznošen, ker so hiše bile požgane in polja opustošena; ker je toliko ljudij bilo po Turkih pobitih in odpeljanih v sužnost, se potrebna dela niso mogla opravljati in ljudstvo je obuboževalo. So sicer nekatere gosposke svojim podložnikom opuščale davek, zato so pa zopet druge hotele izgubo, ki so jim jo povzročili Turki in vojske, popraviti s tem, da so na svoje prej omenjene pravice pazile strožje, zahtevale višji činž in višjo desetino, postavljale več mut itd., sploh ne se držale urbarja. Poleg tega pa je gosposda s kmeti ravnala čim možno še suroveje in na svojih gradovih žvela še bolj razkošno. Zato se je kmetom zdelo, da jih plemenitaši tlačijo iz gole prevzetije in lakomnosti. To jih je razjarilo, v njih vzdudlo srd do graščinske oblasti ter je končno dovedlo do upora. Pritoževali so se sicer pri vojvodi, poslali k cesarju pismeno pritožbo, zahtevajoč „staro pravdo“, a brez uspeha; vojvoda je graščake opominjal, a ti za opomin niso marali; cesar pa je bil daleč zunaj na Nemškem in ni mogel

Dne 12. junija: Jubilejni izprevod na Dunaju se je, kakor poročajo listi, krasno obnesel. Cesar se je prirediteljem in udeležencem prisrčno zahvalil. — Srbski ministrski svet se je bavil zadnje dni s položajem, nastalim vsled izida zadnjih volitev v skupščino. Govori se, da namerava vlada odstopiti. — Na Portugalskem so odkrili novo zaroto proti kralju. Zarotnikov je toliko, da že ne zadržujejo več dosedanje ječe.

Dne 13. junija: Kranjski deželni zbor bo sklican dne 19. junija za dva dni, da se posvetuje o načrtu za deželnozbornske volitve. — Obravnava proti morilcu gališkega namestnika grofa Potočeka, visokošolec Sičynskemu, bo 30. t. m. v Lvovu, ako se ne bo kakih posebnih zaprek. — Volitve v deželni zbor pruski so izpadle za vlado neugodno. Katoliški centum se vrne v novi moči v deželni zbor, socialdemokratje pa so si priborili 8 mandatov.

Dne 14. junija: Angleško sredozemsko brodovje se pripelje dne 1. julija v Trst, kjer ostane skozi 12 dni. — Francoska zbornica je sklenila zakonski načrt, ki zagotavlja svobodno volitev. Toda prostozidarji je zopet ne bodo držali.

Dne 15. junija: Profesor Wahrmond je došel na Dunaj, da se posvetuje z naučnim ministrom. — Rektorji so pozvali dijake, naj prenehajo štrajkati, ker ni v nevarnosti svobodna veda, pač pa vseučilišniki, da izgube en semester. — Cesar je sprejel večeraj ogrskega ministrskega predsednika Wekerleja v avdijenci. — V Gradcu so napadli na Karol Ludvikovem ringu svobodomiselnih dijakov nekaj članov katoliškega akademičnega društva „Carolina“. Zasedovali so Karolinec do njihovih društvenih prostorov. — Bivši španski ministrski predsednik marki Vega de Armijo je umrl.

Somišljeniki! Somišljenice!
Zahtevajte v vseh prodajalnah in tobakarnah vžigalice „Slovenske krščanske socialne zveze“: V korist obmejnim Slovincem!

Razne novice.

* **Iz pravosodne službe.** Za avskultante so imenovani pravni praktikantje Milko Krajnc in Milan Kalan pri deželnem sodišču v Gradcu, Oton Perko pri okrožnem sodišču v Celju in Jos. Toplak pri okrajnem sodišču v Ptuj.

* **Sodni uradniki.** Iz uradniških krogov se nam poroča, da nimamo sedaj nobenega slovenskega štajerskega avskultanta s sodnim izpustom. To je baje tudi uplivalo na zadnja imenovanja za Ptuj. Torej leži tudi v teh krogih krivda zaradi neugodnih sodniških imenovanj, ne glede na to, da ravno slovenski štajerski avskultanti tako radi prosijo za pristavka mesta na Kranjskem. Mi časniki pa kričimo, da nam vse avskultante imenujejo na Kranjsko.

* **Zveza slovenskih mladeničev.** V poročilu o ljutomerskem shodu Zveze slovenskih mladeničev se pri hitrosti, s katero se je pisalo poročilo, ni omenil govor g. Kociperja iz Maribora. G. Kociper je opozarjal mladeniče na „Naš Dom“, ki je njih glasilo. Z natančnimi podatki dokazuje, da je „Naš Dom“ širil mladinsko gibanje in branil mladeniče zoper grde napade sovražnikov. Zato je dolžnost vsakega zavednega mladeniča, da prebira „Naš Dom“, dopisuje v njega in ga širi.

* **Dekliška zveza.** Kakor čujemo, osnovala se lo tudi slovenska dekliška zveza, in se bodo oskrbeli krasni znaki v obliki igel-zapenjač (broš).

kmalu odpomoči. To je storilo plemenitjaše se bolje drzne; rekali so: „Kmet je dober, kadar se joče, hud, kadar se smeje.“ Zato so 1515 kranjski in spodnještajerski kmetje zgrabili za orožje, napadli grajščake, a bili od redne vojske do malega vsi pobiti. Kar jih ni moglo uteči, je bilo ujetih, in te je zadelo strašno maščevanje: od 136 kmetov in 15 podpohovalcev so v Gradcu nekatere obesili, druge nataknil na kole in zopet druge razčetrtili. Grajščaki pa so se kmetom še dolgo rogali. Sledila sta na Spod. Štajerskem še dva kmetska upora: 1573 in 1635; prvega, večjega, so se udeležili poleg hrvatskih kmetov le štajerski od Celja dol.

1517 je Luter na Nemškem začel oznanjevati novo vero, ki se je kmalu zanesla tudi v Avstrijo, na Štajersko in v naše kraje. Povzročil je s tem neizmerno gorja. Vnel se je boj med katoličanstvom in protestantizmom, ki je z besedo in peresom trajal 100 let, na to se pa izpremenil v boj z ognjem in mečem, ki je trajal celih 30 let. Konec mu je bil leta 1648. Nepopisna brutalnost, ki je zavladala v vsem javnem kakor privatnem življenju, je spremljala te boje, ki so bedo ljudstva le še povečali; največjo izgubo pa je zopet imel kmetski stan. Položaj njegov pa je obtežilo to, da se je 1542 uvedel cesarski zemljišni davek, ki je vrhunega še za podložnike bil razmeroma večji nego za gospodo; kmet je plačeval eno šestdesetino od tega, kar je posestvo z živino vred bilo vredno, gospod le eno stotinko.

Kaj imamo o Jarenini iz te dobe poročati?

* **Krasni znaki,** ki jih je dala S. K. S. Z. narediti za Zvezo slovenskih mladeničev, se dobivajo po 80 vin. in se naročajo pri Slov. kršč.-socialni zvezi v Mariboru. Tudi mladeniči iz Koroške in Kranjske si naročajo naše znake. Saj pa tudi splošno ugajajo in so zares krasni. Imajo obliko ščita, polje je v slovenskih barvah, čez polje se vije nežno zelen križ in okoli križa se blestita črki S M, to je Slovenski Mladenič. Pričakovati je, da bodo kmalu vsi slovenski mladeniči nosili te znake.

* **Posnemanja vredno.** Na gostiji Božnik-Golob na Dobrni se je nabralo za S. K. S. Z. 26 K 80 vin., za S. K. Z. pa 23 K 20 vin. Slava darovalcem!

* **Somišljeniki.** Rabite le razglednice, ki jih izdajajo naši somišljeniki. Toplo priporočamo razglednice, ki jih je izdala Slovenska dijaška zveza. Naročajo se na naslov: Slovenska dijaška zveza, Ljubljana, Frančiškanske ulice. V boju živimo, držimo skupaj, svoji k svojim!

* **Za vojake.** Letošnje jesenske vaje pri tretjem armadnem zboru bodo končane 2. septembra, tako je odredilo vojno ministrstvo telegrafičnim potom, na zbornu poveljništvu v Gradcu.

* **Nemška pevka slavnost** na binkoštno nedeljo je bila mokra. Ljudi je bilo, ki so seno jeli (hajlali), cele trume, in žal, da med njimi preveč takih, ki so pravzaprav Slovinci, da celo taki, ki govore nemški, da človeka trebuh boli, ako jih sliši. Rogoviklo se je celo noč, mestni očetje pa so bili vsi blaženi ob pogledu nad tolikimi Germanci (?). Na binkoštni ponedeljek zgodaj v jutru so nekateri „Sengerji“ iz „Luttenberga“ vzeli pri kolo-dvoru dvokolnico nekega postreščka. Oni, ki je nosil tablo „Luttenberg“, se je vsedel v njo in dva sta ga vozila po ulici, ostali mu pa peli. Bilo je prav zabavno gledati te ljudi. Mariborski nemški krčmarji in trgovci so pa odirali reveže, da se „Marburgerca“ kar joka. Zašlo jih je nekaj v Narodni dom, kjer so se čudili njega lepoti, dobri ceni in postrežbi. Od ponedeljka sem pa so poboji na večernem redu. Po ulicah se vlačijo nemški študentje, mesarji in smrkolini in napadajo Slovence, da človek ni varen pred kamnom ali kako palico. In „Marburgerca“ pa je tako nesramna, da še piše: „Slovinci so krivi.“ Prav kakor bi bili na Turškem. Policija Nemcev ne vidi, ampak samo Slovence. Kar še je na tej pevski slavnosti bilo značilno, je to, da je vojaška godba 27. pešpolka pridno svirala v senci frankfurtarce. Slovincem se pretke zimo za njih prireditve ni dovolila vojaška godba, a Nemcem se je. Razloček je ta, da so Slovinci priredili le ples, torej nič nacionalnega kakor Nemci. Ali vojaška oblast že tudi stopa roko v roki s protiaavstrijskim gibanjem? —G.—

* **Južna železnica.** Dne 31. maja sem se vračal od orožnih vaj. V Spielfeldu si hočem kupiti vojni listek in sicer kot vojak. Ob enem predložim službujočemu uradniku vojaško prehodnico. Toda uradnik se zadere, na kak način se naj vozim za znižano ceno. Prav mirno mu pojasnim, da uživajo rezervniki vozne olajšave, ker plača voznino erar in še pokažem listek, s katerim sem se tje vozil. Zasmehljivo mi potem reče, da naj bodem vesel, da sem se do tje tako vozil. Ker se mu nisem hotel udati, zaloputne vrata ter gre iskati menda kakega višjega uradnika. In tako sem se lej po daljšem trudu dobil listek. Dovolil bi si staviti slavnemu ravnateljstvu južne železnice vprašanje, ali bi bilo voljno poučiti svoje uradnike službenega poslovnika, in da se imajo uradniki do strank uljudno vesti! (Ime in še imena dveh prič so na razpolago.)

* **Nov list** je izšel v Gorici pod imenom „Delavski Tovariš“. Kakor je razvidno iz prve številke, stoji list na odločno katoliškem stališču in bo gotovo tudi z vso vnemo zagovarjal delavske težnje.

1529 je v Jarenini razsajala kuga in deželna vlada postavila novo muto. — 1532 so po Jarenini ropali, požgali in morili Turki; pri tej priliki je zgorel tudi dvor, ki je imel jarek in okop. Sicer pa hočemo zgodovinske podatke o dvoru pozneje prinesiti skupno. — 1576 je Jarenino zopet obiskala kuga. — 1587 je v Jarenini bil velik požar, pri kateremu so zgorle tudi orgle; ohranila se je listina, v koji se župnik poteguje za organista, ki bi tudi bil zmožen, poučevati deco. Ali je prošnja imela uspeh, ne vem, kakor tudi ne, ali se je v Jarenini poučevala deca že poprej. — Protestantizem se je v 2. polovici 16. stoletja zalegel tudi v Jarenino, kjer so ga najbolj podpirali uradniki na dvoru in nekateri duhovniki pri cerkvi; ali kmalu se je iztrebil. Vizitacijski protokol l. 1607 pravi: Jarenina nima krivovercev razven enega pri Sv. Ilju.

V vizitacijskem zapisniku l. 1617 pa beremo, da se je v Jareninski župniji vgnezdila grda navada, da so ljudje po sklenjenih zarokah takoj skupaj živeli, ne da bi se dali poročiti. V takem divjem zakonu so včasih živeli po več let. Župnik Adam Prepost je dobil naročilo, naj to razvado odpravi, če drugače ne gre, naj pokliče svetno oblast na pomoč.

(Dalje prihodajšč.)

* **Mladeniške zveze** se lahko snujejo tudi v krajih, kjer ni nobenega izobraževalnega društva. Mladeniči, ki si želijo zveze med seboj, namreč lahko vstopijo kot udje k Slovenski krščansko-socialni zvezi, kjer se jim bo pristopnina znižala. Potem so pred postavo zavarovani in se smejo zbirati. Mladeniči v vasi ali iz več vasi skupaj, če si osnujejo zvezo, naznanijo to svojemu predsedniku Zebotu v St. Ilju v Slov. gor., ki bo potem vse potrebno ukrenil. Zbirališče naj ne bo gostilna, ampak pri kakem tovarišu. Osnujejo si lahko tudi knjižnico. Mladeniči, tekmuje med seboj v organizaciji. In primite organizacijo sami v roke!

* **Cvetke iz orožnih vaj.** Pri vežbanju nadomestnih rezervistov v Celju je obkldal kadet-častniški namestnik četovodja z raznimi priimki, med temi tudi „triletna svinja“ (dreijähriges Schwein). Četovodja se je sicer pritožil pri stotniku, pa bojimo se, da bi ta gospod ne poskrbel, in da bo stvar počasi zaspala. — Če se ne motimo, je že nekaj let sem dovoljeno vojaštvu, da se ob nadeljah lahko udeležijo sv. maše. Toda v Celju so za 1. bataljon 87. pešpolka čisto druge pravice. Strogo je bilo prepovedano moštvu zapustiti prej kakor ob dveh popoldne vojašnico. Ko sta pa dva rezervista, ki jima te prepovedi niso bile znane, z namenom iti v cerkev, zapustila vojašnico, je malo manjkalo, da ju stotnik ni zaprl. Tako torej vojak niti v cerkev ne sme!

* **Modriž ali plavice,** kakor jim pravijo, rešujejo mariborske (!?) Nemce. Mi Slovinci se pa jim smejejo. Cvet je nedolžen in ne more; nič zato, da so si ga izvolili Nemci za svoj znak. Na polju med bujnim žitom pa je plevel in kot tak se odstranjuje. Dvojno korist imajo naši Slovinci iz okolice. Ena je, da očistijo polja, druga pa, da se za plevel skupi denar. Okoličanke, naše marljive Slovenke, pridno plejejo žito in nosijo v mesto modriž, kjer ga dobro prodajo. Da je okolica slovenska, ve vsakdo in čemu bi ljudje ne prodajali modriža. Čim več ga prodajo, tem več skupijo in tem čistejše bo žito. Zeleti je samo, da ta denar ne pride zopet v nemške roke. In temu se odpomore, če se kupuje le vse pri naših trgovcih. Slovinci in Slovenke, vsi, ne samo iz okolice! Hajd k Slovincem, k svojim ljudem! Modriž pa, naš novi dohodek, naj živi! —G.—

* **Dr. Kukovec** piše v zadnji številki „Narodnega Lista“, da si mora vsak somišljenik Narodne stranke izprašati vest, ali je skušal ljudstvo prepričati, da Narodna stranka ni protiverska. Mi pa pravimo, da vsak, kdor bi dokazoval, da Narodna stranka ni protiverska, bi storil resnici veliko krivico. Dr. Kukovec, ali hočete imeti za to dokazov? Prav radi vam jih ponudimo. „Narodni List“, ki je glasilo vaše laži-Narodne stranke, je že mnogokrat pisal proti veri. Tukaj samo nekaj vzgledov! Dne 28. marca 1907 je pisal „Narodni List“, da po misijonih padajo ljudje v versko blaznost, v isti številki, da se po spovednicah vliva strup v srca naših kmečkih deklet. V številki 29 leta 1907 je pisal, da je najzlobnejše izrabljanje verskega čuta ljudstva, če se ljudje vabijo na romanje v Lurd in v Rim; in pred kratkim, dne 21. maja 1908, smo brali v „Narodnem Listu“, da je verska zaslepljenost, ker je romalo letos nad 600 Slovencev v Lurd počastit Marijo. In sedaj si še upa reči kdo, da Narodna stranka ni proti veri! Kdo naj verjame to? Seveda le tisti, ki še dosedaj ni spregledal laži-Narodne stranke.

* **Dr. Božič** pri delu v blagor ljudstva. „Domovina“ je pred kratkem pisala, da deluje dr. Božič vedno, le v blagor ljudstva celjske okolice, da pa duhovniki molzejo ljudstvo. Mi pa nismo tega mnenja. Evo en dokaz! Lani je bila vkradena nekemu posestniku celjske okolice ena kokoš. Zaradi te vkradene kokoši se je začela pravda med dvema strankama. Zastopnik jedne izmed tožečih se strank je bil dr. Božič. Sedaj je pravda že končana. Mož, ki mora plačati večji del pravnih stroškov, se je izrazil nasproti nekemu, da znašajo ti stroški blizu 400 K. In tako veliko stroškov imajožee samo zaradi ene kokoši.

* **Zlobno in neumno zavijanje** je priobčil zadnji Slov. Štajerc, kojega podpirata z denarjem dr. Ploj in dr. Jurtela, in list sam imenuje tako podlo pisanje „neodkrita politiko“. Očita namreč dr. Korošcu glasovanje za nagodbo, češ, glasoval je za njo, „samo da podpiratisto vlado, ki drži Wahrmonda...“ Ko so naši poslanci lani glasovali za nagodbo, so toliko vedeli, da bo letos delal Wahrmond zgago, kakor še ve danes „Novi slovenski Štajerc“ o častnikarski dostojnosti. List laže tudi, da je dr. Korošec govoril pred volitvami proti nagodbi. Nam se gabi, če slišimo vedno stare laži. Da si liberalne butice ne morejo zamisliti nič novega! Vprašamo samo dr. Jurtela, zakaj ne naredi reda pri svojem listu.

* **Sami se bijete.** Iz Dunaja se nam piše: Z ozirom na trditve dr. Ploja, da je dal le informacijo (podatke) dopisniku „Domovine“ in da torej ni lastnoročno pisal napadov na Pišeka, Korošca in na politikujočo duhovščino ter da ni lastnoročno zapisal onih slovutih „najnovejših izrazov“, ki so povsod vzbudili začudenje, vam vsled našega poizvedovanja lahko za gotovo potrdimo, da poročilo dr. Plojevo ne odgovarja resnici. On ni mogel dopisniku „Domovine“ dati podatkov, ker dopisnika sploh ni